

Секція: Економіка, організація и управління підприємством

ГОЛІК ІРИНА ЛЕОНІДІВНА

здобувач

ННЦ «Інститут аграрної економіки»

м. Київ, Україна

КЛАСТЕРНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ НАСІННИЦТВА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

У сучасних умовах функціонування економіки України одним з багатообіцяючих напрямків розвитку зернової галузі є кластерний підхід в побудові насінневих формувань. Багатий світовий досвід доводить, що саме кластерна модель розвитку, яка базується на методології М. Портера та його послідовників, виступає найбільш перспективним шляхом підвищення конкурентоспроможності економічної діяльності. Як зазначено у вітчизняній фаховій літературі, кластерна політика — це набір заходів та інструментів щодо стимулювання кластерів та прискорення їх розвитку [1, с. 28].

Придатність використання кластерних технологій в АПК підтверджується такими відомими проектами, як виноробний кластер в Каліфорнії (США) та Баден-Вюртемберзі (Німеччина), соєво-кукурудзяний та зерновий пояси в США та Канаді, виробництво сиру та шоколаду у Швейцарії тощо [2, с. 38].

Насінневий кластер – це добровільне територіальне об'єднання підприємств насінневого підкомплексу з метою забезпечення конкурентоспроможності зерновиробництва за рахунок формування ефективних внутрішньогалузевих зв'язків, диверсифікації каналів збуту насінневого матеріалу, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, а також адаптації галузі до світових стандартів.

Домінантною ознакою такого кластера є те, що він базується на взаємовідносинах та взаємодії насінневих господарств, які здійснюють виробництво і продаж насіння за межі місцевого, регіонального або національного ринку, що сприяє залученню коштів та підтримує підприємств-учасників.

Модель насінневого кластерного утворення містить чотири основні системи, які мають різне функціональне призначення, які дозволяють забезпечити ефективний розвиток зернової галузі.

Основу насінневого кластера складає його ядро, яке об'єднує виробників і споживачів насінневого матеріалу, формують кластерну політику виробництва насіння, сортозаміни та сортооновлення, визначає економічні взаємовідносини між суб'єктами кластера, формують його зовнішню політику.

Блок координації кластерної діяльності представляється регіональними особливостями кластерної концепції розвитку насінництва, механізми вдосконалення насінництва зернових культур, етапів і механізмів реалізації концепції.

Блок зв'язку кластера з аграрною наукою та освітою, а також суміжними системами служить для координації загальних тенденцій розвитку науки і освіти стосовно до зон впливу кластера.

Нарешті, блок зв'язку зі структурами, що забезпечують координацію і правову, організаційну, консультаційну, технічну, енергетичну та інші види допомог у функціонуванні кластера.

Отже, кластерна модель розвитку в насінництві зернових культур забезпечує підвищення конкурентоспроможності та активізацію інноваційних процесів в насінневих господарствах. Такі підприємства отримують ряд додаткових конкурентних переваг. Взаємна кооперація та інтенсифікація комунікацій насінневих господарств кластера забезпечують підвищення економічної продуктивності, зменшення витрат та розвиток

інноваційної діяльності. В результаті на насінневому ринку кластерам значно легше конкурувати з поодинокими компаніями чи навіть державами.

Література:

1. Захарченко, В.И. Кластерная форма территориально-производственной организации / В.И. Захарченко, В.Н. Осипов. — Ч. 2: Повышение региональной конкурентоспособности на основе кластерного подхода — Одесса: Фаворит — Печатный дом, 2010. — 236 с.

2. Некрасов Р. Кластерное развитие регионального АПК // АПК: экономика, управление. – 2009. - №5. – С.37-43.